

preko naraslih dugova sve više razaralo tradicionalno seosko ustrojstvo obiteljskog gospodarstva.

Pod utjecajem revolucionarnih zbivanja u Mađarskoj i Rusiji u staroj Jugoslaviji se prvi put počinju baviti rješavanjem agrarnog pitanja, pa je na osnovi prethodnih odredbi o agrarnoj reformi dio zemljišta veleposjednika prelazio, uz naknadu, u ruke 171 porodičnog gospodarstva.

Naročito je iz tog razloga sugestivna posjedovna struktura iz godine 1936. u kojoj je 98% gospodarstava veličine do 10 ha posjedovalo 54% ukupnog zemljišta dok je ostatak od 2% broja gospodarstava imalo u svom vlasništvu 46% ukupnih površina uključujući i šumsko zemljište.

U daljnjoj analizi ovog drugog dijela autori kao i u dotadašnjem radu, predočavaju i kvantitativno iskazuju odnose u cijeni radnog dana, poreza i cijena pšenice dajući tako sliku o osnovnim paritetima cijena tog vremena. Prikazuju nadalje društvene institucije i usluge, političku i društvenu organiziranost te sudjelovanje Jalžabeta u NOB-u.

U trećem dijelu, opisuje se poslijeratni razvoj sela Jalžabet, sociodemografske promjene, privredni i društveno-ekonomski razvoj, društveni i osobni standard, društveno-političke organizacije i razvoj samoupravljanja, porodični život i porodični odnosi te stavovi i mišljenja stanovnika te profesionalne aspiracije seoske omladine.

U pogledu migracijskih kretanja Jalžabet je prilično stabilno naselje. Analiza starosne strukture pokazuje da starenje stanovništva počinje tek popisom iz 1971. uz intenziviranje toga procesa u 1981. Spolna struktura govori o jačanju procesa feminizacije naselja, što je također iskazano i u strukturi aktivnog poljoprivrednog stanovništva.

U odjeljku o ekonomskom razvoju obuhvaćene su promjene agrarne strukture, proizvodnja i ekonomika istraživanih gospodarstava (korištenje zemljišta, tržišnih viškova, poljoprivrednog inventara) zatim utjecaj industrijalizacije na ekonomski položaj i odnose stanovništva. Pri tome autori konstatiraju da je relativna stabilnost u migracijskim kretanjima izvan naselja, rezultat zapošljavanja izvan gospodarstva u

samom Jalžabetu (80), Varaždinu (110) i izvan općine te u inozemstvu (14). U pogledu posjedovne strukture i ovdje je prisutan proces usitnjavanja s izrazitim porastom gospodarstava do 2 ha veličine.

Mješovita gospodarstva imala su do 2,5 puta veći dohodak po hektaru od onih gospodarstava isključivog poljoprivrednog dohotka. U strukturi tako stečenog dohotka dohodak iz biljne proizvodnje kod gospodarstava mješovitog karaktera za 1,7 puta je viši od takva udjela u dohotku isključivo poljoprivrednih gospodarstava.

Naročito su zanimljivi rezultati anketnog ispitivanja stanovnika Jalžabeta. Tako 48% ispitanika ističe da im posjed čini jedini i značajni izvor prihoda, oko 25% izjavljuje da im on predstavlja "pričuvu za svaki slučaj", dopunski izvor prihoda, zadovoljstvo i rekreaciju te "dragu očevinu".

U pogledu nasljeđivanja gospodarstva 24% anketiranih izjavljuje da će ih naslijediti djeca koja će ostati na posjedu, 38% nasljednika stalno će raditi izvan gospodarstva i živjeti na posjedu, a 12% je onih koji će naslijediti posjed, ali su već nepoljoprivrednici i žive izvan gospodarstva.

Na kraju, da kratko zaključimo: monografska studija "Jalžabet između prošlosti i budućnosti" predstavlja vrijedan prilog proučavanju društveno-ekonomskih promjena na našem selu.

Miroslav Tratnik

Staniša Nikolić i suradnici:

MENTALNI POREMEĆAJI U DJECE I OMLADINE

Znanstveni temelji kliničke prakse,

Školska knjiga, Zagreb, 1988, XII, 24 cm, 435 str.

Deset je koautora (polovina ih je inozemnih!) napisalo ovu nadasve potrebnu i korisnu knjigu, kojoj prikazujem prvi svezak.

Ovaj je klinički dio udžbenika i kompendijuma podijeljen u 5 poglavlja, kako slijedi: Objekt dječje i adolescentne psihijatrije; Nozografija i nozologija; Psihopatologija: etiologija; klinika u dječjoj i adolescentnoj psihijatriji; Opća psihopatologija: Smetnje devijacije i inadaptacije u razvoju i aktivnostima djeteta i adolescenta. Tako je poslije Predgovora i Uvoda: "Prošlost i sadašnjost dječje i adolescentne psihijatrije", podrobno razjašnjena priroda dječje i adolescentne psihijatrije; Rast i razvoj; Razdoblja i stadiji djetinjstva i mladosti; Koncept zdrave ličnosti; Odnos mentalnog zdravlja i bolesti; Koncept psihičkog kraha prema Winnicottu (1974); Normalni i patološki narcizam prema Kernbergu; Normalna i patološka žalost prema N. Abrahamu i M. Torok (1972); Normalni i patološki autizam prema F. Tustin (1981); Četiri tipa predobjektnih odnosa; Klinički simptomi, sindromi i koncept entiteta mentalne bolesti; Psihopatologija; Kauzalitet u psihopatologiji; Hereditet; Humana psihologija - interakcija psihobioloških činilaca u etiologiji - Psihosocijalni činioci u etiologiji; Definicija psihopatologije; Psihopatogeneza; Psihodinamika; Dijagnostički proces i klasifikacija mentalnih poremećaja; Psihopatologija dojenačke i rane dječje dobi; Psihopatologija obitelji; Psihopatologija kriznih stanja; Psihopatologija školovanja; Psihopatologija hendikepa; Psihopatologija adolescencije. Autori nas u svojoj edukativnoj i humanoj nakani detaljno upoznaju sa činiocima prirođenosti, a od osobnih činioca sa utjecajima intrauterinog života, utjecajima okoline, interakcijom između faktora prirođenosti i sredine, s općim zakonitostima razvoja, s vremenskim procesom u razvoju. Prikazano je primarno djetinjstvo, sekundarno djetinjstvo: dob trčkanja i govora, predškolsko razdoblje, doba latencije - školski period, adolescencija; a zatim: opći aspekti problema normalno i patološko, intrapsihičke strukture i vanjski faktori koji utječu na normalni narcizam, primjena Kernbergove konceptualizacije na dijagnostiku narcističke patologije, terminologija i metafizičko značenje narcizma; melankolija: od žalosti do suicida; koncept "praznine" prema W. R. Bionu, seksualnost prije infantilne

seksualnosti prema A. Eiguera, sekundarna koža prema E. Bick, "ego koža" prema D. Anzieuu. Nadalje, osvijetljeni su: genetski činioci u etiologiji, klasifikacija genetskih bolesti, dermatoglifi u psihijatrijskim istraživanjima, koncept i terminologija dimorfološkog pristupa i klasifikacija defekata morfogeneze, humana biologija, metapsihologija, razvojna psihoanalitička psihologija, psihijatrijska psihologija, činioci vanjskoga svijeta (sociogeni i socijalni faktori), dijagnostika i klasifikacija na temelju devijacija u normalnom psihičkom razvoju, antenatalno razdoblje, postnatalni period; obiteljska dinamika, psihobiološka osnova unutarporodičnog mentalnog funkcioniranja, edipski kompleks i incest, želja za djetetom i pojam roditeljstva, transgeneracijsko značenje roditeljske želje u izboru djetetova imena, sterilnost u braku: biotika i želja za djetetom, aktualna etička pitanja, insuficijencija djetetove okoline i njezine posljedice, uvod u pojam krize u psihopatologiji, situacije krize u djece, krizna situacija u adolescenta, odnos između školovanja i patologije, strah od psihijatar i efekt fascinacije, dječji psihijatar i nastavnici, motorički hendikep, senzorijske dezaferencije, mentalna bolest i hendikep, značajke adolescencije, konstitucija selfa, oblikovanje identiteta, patologija identiteta, model adolescencije i drugo. Velika je zasluga urednika i drugih autora uvođenje brojnih novih tema i termina do sada skoro nepoznatih u našoj časopisnoj i knjiškoj literaturi.

Ljubomir Radovančević

Vjekoslav Afrić

STRUKTURA SOCIOLOŠKE TEORIJE

Naprijed, Zagreb, 1989, 178

Baviti se definiranjem sociološke teorije, njenom strukturom a napose njenim problemima, za onoga koji se u to upušta, znači svjesno i konzekventno izlaganje